

1. Zadana je realna funkcija

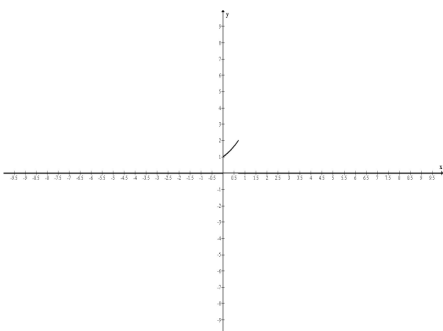
$$f(x) = \begin{cases} e^x, & \text{za } x \in [0, a]; \\ 0, & \text{inače;} \end{cases}$$

gdje je $a \in \mathbb{R}$ parametar.

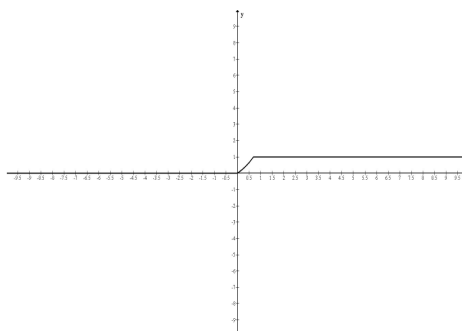
- Odredite vrijednost parametra a tako da f bude funkcija gustoće neke neprekidne slučajne varijable X .
- Za neprekidnu slučajnu varijablu X iz **a)** podzadatka odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju.
- Izračunajte $P(0.5 \leq X < 1)$.
- Prikažite grafički funkciju gustoće i funkciju razdiobe vjerojatnosti varijable X iz **a)** podzadatka.

Rezultati: **a)** $a = \ln 2$; **b)** $F(x) = \begin{cases} 0, & \text{za } x < 0; \\ e^x - 1, & \text{za } x \in [0, \ln 2]; \\ 1, & \text{za } x > \ln 2. \end{cases}$ $E(X) = 2 \cdot \ln 2 - 1 \approx 0.38629$, $V(X) = 1 - 2 \cdot \ln^2 2 \approx$

≈ 0.03909 , $\sigma(X) = \sqrt{1 - 2 \cdot \ln^2 2} \approx 0.19772$. **c)** $p = 2 - \sqrt{e} \approx 0.35128$; **d)** Vidjeti Slike 1 i 2.

Slika 1.

Slika 2.

2. Zadana je realna funkcija

$$f(x) = \begin{cases} \cos x, & \text{za } x \in [a, 2 \cdot \pi]; \\ 0, & \text{inače;} \end{cases}$$

gdje je $a \in \mathbb{R}$ parametar.

- Odredite vrijednost parametra a tako da f bude funkcija gustoće neke neprekidne slučajne varijable X .
- Za neprekidnu slučajnu varijablu X iz **a)** zadatka odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju.
- Izračunajte $P\left(\frac{7}{4} \cdot \pi < X < \frac{5}{2} \cdot \pi\right)$.
- Prikažite grafički funkciju gustoće i funkciju razdiobe vjerojatnosti varijable X iz **a)** zadatka.

Rezultati: a) $a = \frac{3}{2} \cdot \pi$;

$$\text{b) } F(x) = \begin{cases} 0, & \text{za } x < \frac{3}{2} \cdot \pi; \\ 1 + \sin x, & \text{za } x \in \left[\frac{3}{2} \cdot \pi, 2 \cdot \pi \right]; \\ 1, & \text{za } x > 2 \cdot \pi. \end{cases} \quad E(X) = 1 + \frac{3}{2} \cdot \pi \approx 5.71239, \quad V(X) = \pi - 3 \approx 0.14159,$$

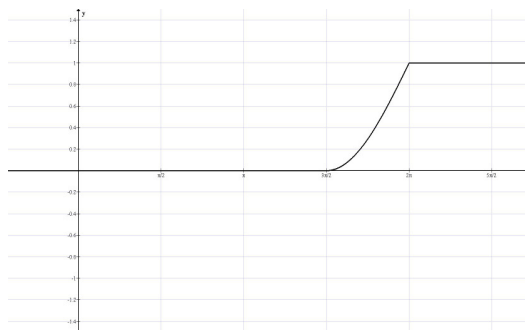
$$\sigma(X) = \sqrt{\pi - 3} \approx 0.37629.$$

c) $p = \frac{1}{2} \cdot \sqrt{2} \approx 0.70711$;

d) Vidjeti Slike 3. i 4.

Slika 3.

Slika 4.

3. Zadana je realna funkcija

$$f(x) = \begin{cases} x + \frac{a}{2}, & \text{za } x \in [2, 3]; \\ 0, & \text{inače;} \end{cases}$$

gdje je $a \in \mathbb{R}$ parametar.

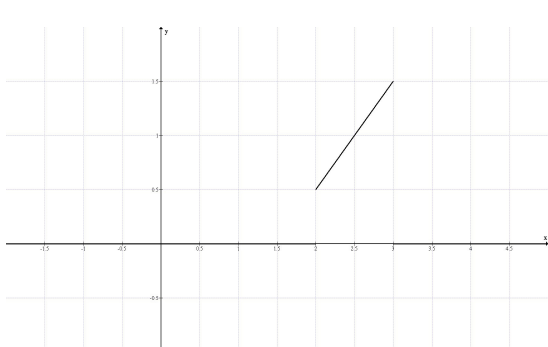
- Odredite vrijednost parametra a tako da f bude funkcija gustoće neke neprekidne slučajne varijable X .
- Za neprekidnu slučajnu varijablu X iz a) podzadatka odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju.
- Izračunajte $P\left(1 \leq X \leq \frac{5}{2}\right)$.
- Prikažite grafički funkciju gustoće i funkciju razdiobe vjerojatnosti varijable X iz a) podzadatka.

Rezultati: a) $a = -3$;

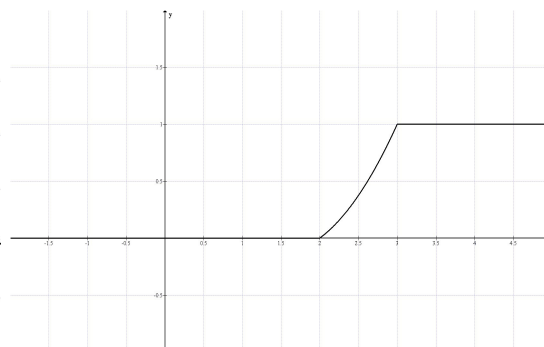
$$\text{b) } F(x) = \begin{cases} 0, & \text{za } x < 2; \\ \frac{1}{2} \cdot x^2 - \frac{3}{2} \cdot x + 1, & \text{za } x \in [2, 3]; \\ 1, & \text{za } x > 3. \end{cases} \quad E(X) = \frac{31}{12}, \quad V(X) = \frac{11}{144}, \quad \sigma(X) = \frac{1}{12} \cdot \sqrt{11};$$

c) $p = \frac{3}{8}$;

d) Vidjeti Slike 5. i 6.

Slika 5.

Slika 6.

4. Zadana je realna funkcija

$$f(x) = \begin{cases} x^2 + a, & \text{za } x \in [0, 1]; \\ 0, & \text{inače;} \end{cases}$$

gdje je $a \in \mathbb{R}$ parametar.

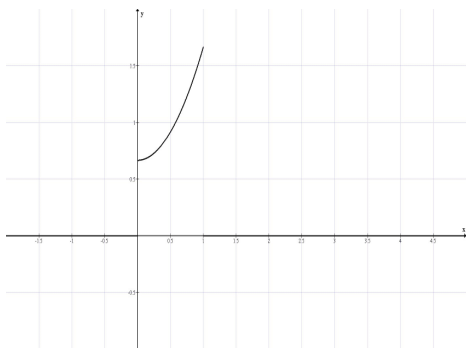
- Odredite vrijednost parametra a tako da f bude funkcija gustoće neke neprekidne slučajne varijable X .
- Za neprekidnu slučajnu varijablu X iz **a)** podzadatka odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju.
- Izračunajte $P\left(\frac{1}{2} < X < 1\right)$.
- Prikažite grafički funkciju gustoće i funkciju razdiobe vjerojatnosti varijable X iz **a)** podzadatka.

Rezultati: **a)** $a = \frac{2}{3}$;

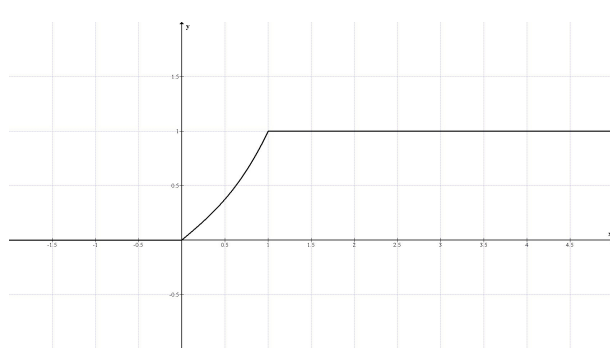
$$\text{b) } F(x) = \begin{cases} 0, & \text{za } x < 0; \\ \frac{1}{3} \cdot x^3 + \frac{2}{3} \cdot x, & \text{za } x \in [0, 1]; \\ 1, & \text{za } x > 1. \end{cases} \quad E(X) = \frac{7}{12}, \quad V(X) = \frac{59}{720}, \quad \sigma(X) = \frac{1}{60} \cdot \sqrt{295};$$

c) $p = \frac{5}{8}$;

d) Vidjeti Slike 7. i 8.

Slika 7.

Slika 8.

5. Zadana je realna funkcija

$$f(x) = \begin{cases} x^2 - \frac{4}{3}, & \text{za } x \in [1, 2]; \\ 0, & \text{inače.} \end{cases}$$

a) Izračunajte $\int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \cdot dx$.

b) Postoji li neprekidna slučajna varijabla X takva da je f njezina funkcija gustoće? Ako postoji, odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju te slučajne varijable. Ako ne postoji, obrazložite svoj odgovor.

Rezultati: a) 1;

b) Ne postoji jer za $x \in [1, \frac{2}{3} \cdot \sqrt{3}]$ vrijedi nejednakost $f(x) < 0$, što je u suprotnosti s osnovnim svojstvom nenegativnosti funkcije gustoće na cijelom skupu $\mathbb{R}$.

6. Zadana je realna funkcija $f(x) = e^{-2|x|}$.

a) Pokažite da postoji neprekidna slučajna varijabla X takva da je funkcija f njezina funkcija gustoće.

b) Odredite funkciju razdiobe vjerojatnosti, očekivanje, varijancu i standardnu devijaciju slučajne varijable X iz a) podzadatka.

c) Izračunajte $P(-1 \leq X \leq 1)$.

d) Prikažite grafički funkciju gustoće i funkciju razdiobe vjerojatnosti varijable X iz a) podzadatka.

Rezultati: a) Zbog stroge pozitivnosti eksponencijalne funkcije, za svaki $x \in \mathbb{R}$ vrijedi nejednakost $f(x) > 0$.

Nadalje, funkcija f je parna, pa vrijedi: $\int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \cdot dx = 2 \cdot \int_0^{+\infty} f(x) \cdot dx$. Budući da za svaki $x \in [0, +\infty)$ vrijedi

jednakost $|x| = x$, to za svaki $x \in [0, +\infty)$ vrijedi jednakost $f(x) = e^{-2 \cdot x}$, pa je $\int_{-\infty}^{+\infty} f(x) \cdot dx = 2 \cdot \int_0^{+\infty} e^{-2 \cdot x} \cdot dx = 1$.

Slijedi tvrdnja podzadatka.

b) Za $x < 0$ je $\int_{-\infty}^x f(t) \cdot dt = \int_{-\infty}^x e^{2 \cdot t} \cdot dt = \frac{1}{2} \cdot e^{2 \cdot x}$, dok za $x > 0$ dobivamo:

$$\int_{-\infty}^x f(t) \cdot dt = \int_{-\infty}^0 f(t) \cdot dt + \int_0^x f(t) \cdot dt = \frac{1}{2} + \int_0^x e^{-2 \cdot t} \cdot dt = 1 - \frac{1}{2} \cdot e^{-2 \cdot x}.$$

Dakle, funkcija razdiobe varijable X je $F(x) = \begin{cases} \frac{1}{2} \cdot e^{2 \cdot x}, & \text{za } x < 0; \\ 1 - \frac{1}{2} \cdot e^{-2 \cdot x}, & \text{za } x \geq 0. \end{cases}$ Nadalje, $E(X) = \frac{1}{4}$, $V(X) = \frac{5}{32}$ i

$$\sigma(X) = \frac{1}{8} \cdot \sqrt{10}.$$

c) $p = 1 - \frac{1}{e^2}$.

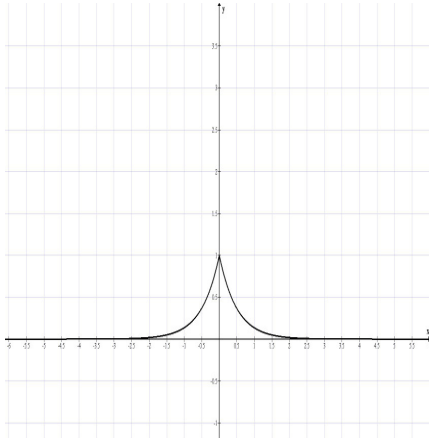
d) Vidjeti Slike 9. i 10.

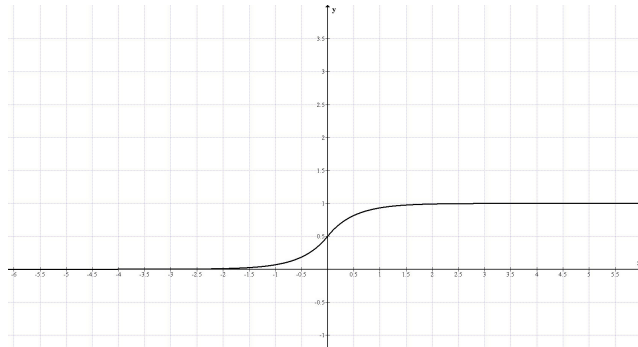
TEHNIČKO VELEUČILIŠTE U ZAGREBU
POLYTECHNICUM ZAGRABIENSE
Elektrotehnički odjel

Vjerojatnost i statistika
(preddiplomski stručni
studij elektrotehnike)

8. domaća zadaća

Slika 9.

Slika 10.